

หลักสูตรการฝึกอบรม
ทันตแพทย์ประจำบ้านเพื่อวุฒิบัตรแสดงความรู้ความชำนาญ
ในการประกอบวิชาชีพทันตกรรม สาขา ศัลยศาสตร์ช่องปากและแม็กซิลโลเฟเชียล
และเกณฑ์สถาบันฝึกอบรม พ.ศ. 2565

เพื่อให้การดำเนินการเกี่ยวกับการฝึกอบรมเป็นผู้มีความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพทันตกรรม สาขา ศัลยศาสตร์ช่องปากและแม็กซิลโลเฟเชียล ของสถาบันฝึกอบรมต่าง ๆ มีแนวทางปฏิบัติที่สอดคล้องกัน และเป็นไปตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องของคณะผู้บริหารราชวิทยาลัยทันตแพทย์แห่งประเทศไทย ในการประชุมครั้งที่ 11/2564 เมื่อวันที่ 24 พฤศจิกายน 2564 จึงมีมติให้ยกเลิกหลักสูตรการฝึกอบรมเป็นผู้มีความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพทันตกรรม สาขา ศัลยศาสตร์ช่องปากและแม็กซิลโลเฟเชียล และเกณฑ์สถาบันฝึกอบรม พ.ศ. 2558 และออกหลักสูตรการฝึกอบรมเป็นผู้มีความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพทันตกรรม สาขา ศัลยศาสตร์ช่องปากและแม็กซิลโลเฟเชียล และเกณฑ์สถาบันฝึกอบรม พ.ศ. 2565 โดยการรับรองของคณะกรรมการ ทันตแพทยสภา ในการประชุมคณะกรรมการทันตแพทยสภา วาระที่ 9 ครั้งที่ 3/2565 เมื่อวันที่ 10 มีนาคม 2565 ไว้ดังนี้

1. ชื่อหลักสูตร

(ภาษาไทย) หลักสูตรการฝึกอบรมทันตแพทย์ประจำบ้านเพื่อวุฒิบัตรแสดงความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพทันตกรรม สาขา ศัลยศาสตร์ช่องปากและแม็กซิลโลเฟเชียล
(ภาษาอังกฤษ) Residency Training Program in Oral and Maxillofacial Surgery

2. ชื่อวุฒิบัตร

ชื่อเต็ม

(ภาษาไทย) วุฒิบัตรเพื่อแสดงความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพทันตกรรม สาขา ศัลยศาสตร์ช่องปากและแม็กซิลโลเฟเชียล
(ภาษาอังกฤษ) Diploma of the Thai Board of Oral and Maxillofacial Surgery

ชื่อย่อ

(ภาษาไทย) ว.ท. (ศัลยศาสตร์ช่องปากและแม็กซิลโลเฟเชียล)
(ภาษาอังกฤษ) Dip., Thai Board of Oral and Maxillofacial Surgery

คำแสดงวุฒิการฝึกอบรมท้ายชื่อ

(ภาษาไทย) ว.ท. ศัลยศาสตร์ช่องปากและแม็กซิลโลเฟเชียล
(ภาษาอังกฤษ) Diplomate, Thai Board of Oral and Maxillofacial Surgery

3. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

- ราชวิทยาลัยทันตแพทย์แห่งประเทศไทย
- คณะอนุกรรมการฝึกอบรมและสอบความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพทันตกรรม สาขา ศัลยศาสตร์ช่องปากและแม็กซิลโลเฟเชียล
กรณีเป็นหลักสูตรฝึกอบรมของสถาบันฝึกอบรม ให้ระบุชื่อของสถาบันหลักและสถาบันร่วมของหลักสูตรด้วย

4. ปรัชญาของหลักสูตร

เพื่อพัฒนาบุคลากรทันตแพทย์ให้มีความรู้ความชำนาญด้านศัลยกรรมและการวิจัย ในสาขา ศัลยศาสตร์ช่องปากและแม็กซิลโลเฟเชียล ให้ทัดเทียมกับมาตรฐานสากลเพื่อรับใช้สังคม

สถาบันฝึกอบรมอาจกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับปรัชญาของหลักสูตรของตนเพิ่มเติมก็ได้ แต่ต้องอยู่ภายใต้กรอบปรัชญาของหลักสูตร ที่คณะอนุกรรมการฝึกอบรมและสอบฯ สาขา ศัลยศาสตร์ช่องปากและแม็กซิลโลเฟเชียลกำหนดไว้

5. คำนิยาม

ภาษาไทย : ศัลยศาสตร์ช่องปากและแม็กซิลโลเฟเชียล เป็นสาขาวิชาเฉพาะของทันตแพทยศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการวินิจฉัย การรักษาทางศัลยกรรม รวมทั้งการรักษาอื่นๆ เพื่อแก้ไขโรค การบาดเจ็บ และภาวะพิการรูป ทั้งในแง่การทำหน้าที่และความสวยงามของอวัยวะ ซึ่งครอบคลุมทั้งเนื้อเยื่ออ่อน เนื้อเยื่อแข็งในบริเวณช่องปาก ขากรรไกร ใบหน้าและอวัยวะที่เกี่ยวข้อง

ภาษาอังกฤษ : Oral and Maxillofacial Surgery is the specialty of dentistry that includes the diagnosis, surgical and adjunctive treatment of diseases, injuries and defects involving both the functional and esthetic aspects of the hard and soft tissues of the oral and maxillofacial regions and related organs.

6. วัตถุประสงค์

6.1 วัตถุประสงค์ทั่วไป

เพื่อผลิตทันตแพทย์เฉพาะทางที่มีความรู้ความชำนาญด้าน ศัลยศาสตร์ช่องปากและแม็กซิลโลเฟเชียลที่ได้มาตรฐานสากล มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ มีคุณธรรมจริยธรรม และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้ป่วย ญาติผู้ป่วย และผู้ร่วมงานทุกระดับชั้น ตลอดจนเป็นผู้ที่มีความใฝ่รู้ ช่างสังเกต วิเคราะห์และวิจัยเพื่อพัฒนาความรู้ใหม่ๆ

6.2 วัตถุประสงค์เฉพาะ

6.2.1 มีความรู้ความเข้าใจในงานด้าน ศัลยศาสตร์ช่องปากและแม็กซิลโลเฟเชียลเป็นอย่างดี

6.2.2 มีความรู้ด้านวิทยาศาสตร์การแพทย์พื้นฐานเป็นอย่างดี สามารถประยุกต์ใช้ในการรักษา เข้าใจกลไกการเกิดโรค การดำเนินโรคและจำแนกขั้นตอนการบำบัดรักษา

- 6.2.3 มีความรู้พื้นฐานในด้านศัลยศาสตร์ทั่วไป ประสาทศัลยศาสตร์ อายุรศาสตร์ วิทยาศาสตร์ วิสัญญีวิทยาและสาขาวิชาอื่นที่เกี่ยวข้อง
- 6.2.4 มีความรู้พื้นฐานระเบียบวิธีวิจัย สามารถทำงานวิจัยและเสนอผลงานวิจัย
- 6.2.5 มีความสามารถในการตรวจวิเคราะห์วินิจฉัยและพยากรณ์โรค ตลอดจนความผิดปกติต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในบริเวณช่องปาก ขากรรไกร ใบหน้า และอวัยวะที่เกี่ยวข้อง
- 6.2.6 สามารถตัดสินใจระทำการรักษาได้ถูกต้อง มีหลักการและเหมาะสมกับสภาวะของผู้ป่วยแต่ละราย มีทักษะเพียงพอในการผ่าตัดผู้ป่วยที่เกี่ยวข้องกับกับงานศัลยกรรมช่องปากและแม็กซิลโลเฟเชียล
- 6.2.7 สามารถเป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำ ถ่ายทอดความรู้และอภิปรายปัญหาทางวิชาการด้านศัลยศาสตร์ช่องปากและแม็กซิลโลเฟเชียลอย่างมีประสิทธิภาพ
- 6.2.8 มีทักษะในการคิดวิเคราะห์ เรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อพัฒนาความรู้ทางศัลยศาสตร์ช่องปากและแม็กซิลโลเฟเชียลและพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่อง
- สถาบันฝึกอบรมอาจกำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตรของตนเพิ่มเติมก็ได้ แต่ต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรฝึกอบรมกลางของสาขาศัลยศาสตร์ช่องปากและแม็กซิลโลเฟเชียลที่กำหนดไว้

7. กำหนดการเปิดอบรม

สถาบันฝึกอบรมหลักเป็นผู้กำหนด

8. ผู้รับการฝึกอบรม

8.1 คุณสมบัติของผู้รับการฝึกอบรม

- 8.1.1 เป็นผู้ที่ได้รับปริญญาทันตแพทยศาสตรบัณฑิตจากมหาวิทยาลัยที่ทันตแพทยสภารับรอง
- 8.1.2 ขึ้นทะเบียนและได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพทันตกรรมจากทันตแพทยสภา ตามพระราชบัญญัติวิชาชีพทันตกรรม พ.ศ.2537
- 8.1.3 เป็นผู้ที่ไม่มีความประพฤติเสียหาย และมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ
- ทันตแพทยสภาอาจอนุมัติให้ผู้ที่มีใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพทันตกรรมของต่างประเทศที่ทันตแพทยสภารับรอง เข้ารับการฝึกอบรมเพื่อวุฒิบัตรในสาขาศัลยศาสตร์ช่องปากและแม็กซิลโลเฟเชียลได้เมื่อ
- (ก) มีสถาบันฝึกอบรมรับเข้าฝึกอบรม และ
  - (ข) ผ่านการพิจารณาของคณะอนุกรรมการฝึกอบรมและสอบฯ สาขาศัลยศาสตร์ช่องปากและแม็กซิลโลเฟเชียล โดยความเห็นชอบจากราชวิทยาลัยทันตแพทย์แห่งประเทศไทย
  - (ค) การรับผู้มีใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพทันตกรรมของต่างประเทศ ให้เป็นไปตามสัดส่วนที่ทันตแพทยสภากำหนด

8.2 จำนวนผู้รับการฝึกอบรม

สถาบันฝึกอบรมที่ขอเปิดการฝึกอบรมจะต้องระบุจำนวนผู้รับการฝึกอบรมที่หลักสูตรของสถาบันฝึกอบรมจะรับได้ในแต่ละปี โดยคำนึงถึงศักยภาพในการฝึกอบรมของสถาบันฝึกอบรม โดยให้พิจารณากำหนดเป็นสัดส่วนตามจำนวนอาจารย์ผู้ให้การฝึกอบรมที่ทำงานประจำเต็มเวลาและปริมาณงานบริการของสาขา

ศัลยศาสตร์ช่องปากและแม็กซิลโลเฟเชียล โดยความเห็นชอบจากคณะกรรมการฝึกอบรมและสอบฯ สาขา ศัลยศาสตร์ช่องปากและแม็กซิลโลเฟเชียล

8.3 วิธีการคัดเลือกผู้รับการฝึกอบรม

ให้เป็นไปตามข้อบังคับทันตแพทยสภาว่าด้วยหลักเกณฑ์การออกหนังสืออนุมัติบัตรหรือวุฒิบัตร แสดงความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพทันตกรรมสาขาต่างๆ พ.ศ. 2555 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ข้อ 41 โดยการคัดเลือกผู้สมัครเข้ารับการฝึกอบรมเพื่อวุฒิบัตรสาขาศัลยศาสตร์ช่องปากและแม็กซิลโลเฟเชียล ให้ดำเนินการโดย คณะกรรมการฝึกอบรมและสอบฯ สาขาศัลยศาสตร์ช่องปากและแม็กซิลโลเฟเชียลร่วมกับผู้แทนจากสถาบันหลัก ที่ให้การฝึกอบรมสาขานั้น ซึ่งราชวิทยาลัยทันตแพทย์แห่งประเทศไทยให้ความเห็นชอบและได้รับอนุมัติจาก ทันตแพทยสภา

9. การสิ้นสุดสถานภาพของผู้รับการฝึกอบรม

1. ฝึกอบรมครบตามที่กำหนดในหลักสูตรฝึกอบรม และได้รับการเสนอชื่อจากราชวิทยาลัยทันตแพทย์ แห่งประเทศไทยเพื่อให้ได้รับวุฒิปัตรต่อทันตแพทยสภา
2. เสียชีวิต
3. ได้รับอนุมัติจากทันตแพทยสภาให้ลาออก
4. คณะกรรมการทันตแพทยสภามีมติให้ออก
5. พันสภาพการเป็นผู้ประกอบวิชาชีพทันตกรรม
6. ใช้เวลาในการฝึกอบรมเกินกว่าสามเท่าของระยะเวลาฝึกอบรมที่กำหนดไว้ในหลักสูตร แต่ยังไม่ได้รับการเสนอชื่อจากราชวิทยาลัยทันตแพทย์แห่งประเทศไทยเพื่อให้ได้รับวุฒิปัตรต่อทันตแพทยสภา
7. สถาบันฝึกอบรมให้ออกเนื่องจากกระทำผิดอย่างร้ายแรง ตามเงื่อนไขที่สถาบันฝึกอบรมกำหนด โดย ความเห็นชอบของราชวิทยาลัยทันตแพทย์แห่งประเทศไทย และอนุมัติจากทันตแพทยสภา

ผู้รับการฝึกอบรมมีสิทธิ์ยื่นอุทธรณ์การสิ้นสุดสถานภาพการฝึกอบรม หรือขอขยายเวลาการฝึกอบรม ของตนต่อทันตแพทยสภา ผ่านสถาบันฝึกอบรมและราชวิทยาลัยทันตแพทย์แห่งประเทศไทยได้ ทั้งนี้ ผลการ พิจารณาให้เป็นไปตามความเห็นของราชวิทยาลัยทันตแพทย์แห่งประเทศไทย โดยอนุมัติจากทันตแพทยสภา และ ให้ถือเป็นที่สุด

10. สถาบันฝึกอบรม

สถาบันฝึกอบรม หมายถึง คณะทันตแพทยศาสตร์ สถาบันทางทันตแพทย์หรือสถานพยาบาลที่ให้การ ฝึกอบรมเป็นผู้ชำนาญการในการประกอบวิชาชีพทันตกรรมเพื่อรับวุฒิปัตรสาขาศัลยศาสตร์ช่องปากและแม็กซิล โลเฟเชียล ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมินคุณภาพและได้รับการรับรองจากคณะกรรมการฝึกอบรมและสอบฯ สาขา ศัลยศาสตร์ช่องปากและแม็กซิลโลเฟเชียล โดยความเห็นชอบของราชวิทยาลัยทันตแพทย์แห่งประเทศไทยและโดย อนุมัติของทันตแพทยสภา ดังนี้

10.1 สถานภาพของสถาบันฝึกอบรม

สถาบันฝึกอบรมอาจมีสถานภาพหลายอย่าง ตามบทบาทหน้าที่ในการฝึกอบรม ดังนี้

(1) สถาบันหลัก

หมายถึงสถาบันที่ให้การฝึกอบรมเป็นผู้ชำนาญการในการประกอบวิชาชีพทันตกรรมเพื่อรับวุฒิบัตร สาขา ศัลยศาสตร์ช่องปากและแม็กซิลโลเฟเชียล โดยความเห็นชอบของราชวิทยาลัย และอนุมัติจากทันตแพทยสภา

มาตรฐานสำหรับสถาบันฝึกอบรม ได้แก่

- 1.1 สถาบันหลักในการฝึกอบรม ได้แก่ คณะทันตแพทยศาสตร์ หรือโรงพยาบาลทั่วไป (general hospital) ที่มีขนาดใหญ่
- 1.2 สถาบันหลักต้องจัดให้มีสถานที่หรือหอพักสำหรับผู้ป่วยในทางศัลยกรรมช่องปากและแม็กซิลโลเฟเชียลอย่างน้อย 5 เตียง
- 1.3 คณาจารย์ที่ดำเนินการฝึกอบรม ต้องเป็นคณาจารย์ที่สามารถสอนและให้การฝึกอบรมได้ครบ ในขอบเขตของงานในสาขา ศัลยศาสตร์ช่องปากและแม็กซิลโลเฟเชียล โดยดำเนินกิจกรรมต่างๆ ภายใต้กฎข้อบังคับของสถาบันฝึกอบรมและทันตแพทยสภา
- 1.4 สถาบันหลักต้องมีคณาจารย์ประจำที่ได้รับอนุมัติบัตรหรือวุฒิบัตรอย่างน้อย 3 คน
- 1.5 มีผู้ป่วยที่ได้รับการผ่าตัดใหญ่ทางศัลยกรรมช่องปากและแม็กซิลโลเฟเชียล เป็นจำนวนไม่น้อยกว่า 100 รายต่อปี
- 1.6 มีการกระจายของผู้ป่วยตามชนิดของโรคต่างๆของช่องปาก ขากรรไกร และใบหน้า เช่น การติดเชื้อ ภัยอันตรายต่อฟัน กระจกขากรรไกรและใบหน้า เนื้องอก ความพิการแต่กำเนิด ความผิดปกติของกระจกขากรรไกรและใบหน้า ตลอดจนข้อต่อกระจกขากรรไกร เป็นต้น
- 1.7 สถาบันฝึกอบรมต้องมีทรัพยากรและอุปกรณ์การเรียนการสอนต่างๆเพียงพอ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และเกิดทักษะในการรักษาผู้ป่วย ทันตแพทย์ประจำบ้านสามารถค้นคว้าและเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยห้องสมุดของสถาบันฝึกอบรมควรมีตำราที่เป็นมาตรฐานและทันสมัย รวมทั้งวารสารทางวิชาการต่างๆ และ/หรืออุปกรณ์สารสนเทศสำหรับค้นคว้าและอ้างอิงอย่างเพียงพอ
- 1.8 สถาบันฝึกอบรมต้องมีเครื่องมืออุปกรณ์พื้นฐาน ดังต่อไปนี้
  - 1.8.1 เครื่องมือและอุปกรณ์สำหรับดูแลผู้ป่วยฉุกเฉิน
  - 1.8.2 เครื่องมือดมยาสลบทั่วไป
  - 1.8.3 เครื่องมือที่ใช้ในการดูแลผู้ป่วยภายหลังได้รับการดมยาสลบ
  - 1.8.4 เครื่องถ่ายภาพรังสีภายในและภายนอกช่องปากที่สามารถถ่ายภาพรังสีบริเวณกะโหลกศีรษะและใบหน้า และ/หรือควรถ่ายภาพรังสีทรวงอกได้
  - 1.8.5 เครื่องถ่ายภาพรังสีอโทแพนโทโมแกรม (OPG)
  - 1.8.6 เครื่องถ่ายภาพรังสีคอมพิวเตอร์ทางทันตกรรม (Dental CT) และ/หรือเครื่องถ่ายภาพรังสีคอมพิวเตอร์ทางการแพทย์ (Medical CT)

(2) สถาบันร่วม

หมายถึงสถาบันหลักที่ให้การฝึกอบรมเป็นผู้ชำนาญการในการประกอบวิชาชีพทันตกรรม เพื่อรับวุฒิบัตร สาขา ศัลยศาสตร์ช่องปากและแม็กซิลโลเฟเชียล ร่วมกับสถาบันหลักอื่นที่ให้การฝึกอบรม โดยความเห็นชอบของ ราชวิทยาลัยทันตแพทย์แห่งประเทศไทยและอนุมัติจากทันตแพทยสภา ทั้งนี้ ในหลักสูตรฝึกอบรมหนึ่งอาจมี สถาบันร่วมมากกว่าหนึ่งสถาบันก็ได้

(3) สถาบันสมทบ

หมายถึงสถาบันที่ให้การฝึกอบรมเป็นผู้ชำนาญการในการประกอบวิชาชีพทันตกรรมเพื่อรับวุฒิบัตร สาขา ศัลยศาสตร์ช่องปากและแม็กซิลโลเฟเชียล โดยอยู่ในการกำกับดูแลของสถาบันหลักที่เสนอ โดยความเห็นชอบของ ราชวิทยาลัยทันตแพทย์แห่งประเทศไทยและโดยอนุมัติของทันตแพทยสภา เพื่อจัดการฝึกอบรมในส่วนเพิ่มเติม ประสบการณ์นอกเหนือไปจากส่วนที่ดำเนินการแล้วในสถาบันหลักและสถาบันร่วม

10.2 การขออนุมัติเป็นสถาบันฝึกอบรม

คณะทันตแพทยศาสตร์ สถาบันทางทันตแพทย์ หรือสถานพยาบาลใดที่มีความประสงค์จะเปิดเป็น สถาบันฝึกอบรมในสาขา ศัลยศาสตร์ช่องปากและแม็กซิลโลเฟเชียล ต้องได้รับความเห็นชอบหลักสูตรฝึกอบรมจาก ราชวิทยาลัยทันตแพทย์แห่งประเทศไทยแล้ว โดยให้สถาบันหลักจัดทำข้อมูลตามเงื่อนไขและหลักเกณฑ์ต่างๆ ที่ เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรมและหลักสูตรการฝึกอบรมกลางของสาขา ศัลยศาสตร์ช่องปากและแม็กซิลโลเฟเชียลเสนอ ราชวิทยาลัยทันตแพทย์แห่งประเทศไทย เพื่อประสานงานกับคณะอนุกรรมการฝึกอบรมและสอบฯ สาขา ศัลยศาสตร์ช่องปากและแม็กซิลโลเฟเชียล ดำเนินการตรวจรับรองการเปิดเป็นสถาบันฝึกอบรม รวมทั้งประเมิน ศักยภาพของสถาบันหลัก สถาบันร่วม และสถาบันสมทบ (ถ้ามี) ตามเกณฑ์ แล้วให้นำเสนอราชวิทยาลัยทันตแพทย์ แห่งประเทศไทยเพื่อให้ความเห็นชอบและนำเสนอให้ทันตแพทยสภาอนุมัติต่อไป

10.3 การติดตามกำกับดูแลสถาบันฝึกอบรม

ราชวิทยาลัยทันตแพทย์แห่งประเทศไทยจะจัดให้มีการติดตาม กำกับ ดูแลสถาบันฝึกอบรมที่ได้รับอนุมัติ ให้เปิดการฝึกอบรมเป็นระยะโดยมอบหมายให้คณะอนุกรรมการฝึกอบรมและสอบฯ สาขา ศัลยศาสตร์ช่องปาก และแม็กซิลโลเฟเชียล เป็นผู้ดำเนินการตามแนวทางที่ราชวิทยาลัยทันตแพทย์แห่งประเทศไทยกำหนด และเสนอ รายงานต่อราชวิทยาลัยทันตแพทย์แห่งประเทศไทย เพื่อพิจารณาเสนอทันตแพทยสภา

การรับรองสถาบันฝึกอบรมครั้งหนึ่ง มีระยะเวลาการรับรองตามที่คณะอนุกรรมการตรวจประเมิน สถาบันฝึกอบรมเสนอแนะ แต่ไม่เกิน 5 ปี สถาบันฝึกอบรมต้องได้รับการรับรองครั้งต่อไปก่อนการรับรองครั้งก่อน จะสิ้นสุดลง เพื่อให้สามารถจัดการฝึกอบรมตามหลักสูตรได้อย่างมีคุณภาพ

การขยายระยะเวลาการรับรองสถาบันฝึกอบรม หรือการยกเว้นการตรวจประเมิน อาจกระทำได้เป็นราย กรณี โดยความเห็นชอบของราชวิทยาลัยทันตแพทย์แห่งประเทศไทยและอนุมัติของทันตแพทยสภา

กรณีที่หลักสูตรฝึกอบรมใดไม่เปิดรับผู้เข้ารับการฝึกอบรมติดต่อกันเกิน 5 ปี ให้ “ยกเลิก” การเป็น สถาบันฝึกอบรมของหลักสูตรนั้น และให้ราชวิทยาลัยทันตแพทย์แห่งประเทศไทยแจ้งทันตแพทยสภาเพื่อทราบบริเวณสถาบันฝึกอบรมที่พ้นสภาพการเป็นสถาบันฝึกอบรมแล้ว หากมีความประสงค์จะขอเป็นสถาบันฝึกอบรมใหม่ ให้ ดำเนินการตามข้อ 10.2

กรณีที่สถาบันฝึกอบรมสิ้นสุดสถานภาพลง แต่ยังมีผู้รับการฝึกอบรมที่ยังไม่สำเร็จการฝึกอบรมค้างอยู่ สถาบันฝึกอบรมต้องดำเนินการฝึกอบรมจนกว่าผู้รับการฝึกอบรมจะสำเร็จการฝึกอบรมตามหลักสูตร ทั้งนี้ ในกรณีที่มีเหตุผลความจำเป็น ราชวิทยาลัยทันตแพทย์แห่งประเทศไทยอาจสั่งการหรือดำเนินการ เป็นอย่างอื่นตามที่เห็นสมควรก็ได้

11. การฝึกอบรม

11.1 ระบบการฝึกอบรม

การฝึกอบรมเพื่อวุฒิบัตรเป็นผู้มีความรู้ความชำนาญสาขาศัลยศาสตร์ช่องปากและแม็กซิลโลเฟเชียล เป็นไปตามข้อบังคับทันตแพทยสภาว่าด้วยหลักเกณฑ์การออกหนังสืออนุมัติบัตรหรือวุฒิบัตรแสดงความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพสาขาต่างๆ พ.ศ.2555 ข้อ 37 โดยเป็นการฝึกอบรมแบบต่อเนื่องติดต่อกันอย่างน้อย 4 ปี หรือ 48 เดือน จากสถาบันหลัก สถาบันร่วม และสถาบันสหทบ

สถาบันฝึกอบรมจะต้องกำหนดวิธีการฝึกอบรม ให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเนื้อหาของการฝึกอบรม โดยให้ระบุวิธีการฝึกอบรมและลักษณะการจัดในแต่ละช่วงหรือชั้นปีของการฝึกอบรม

11.2 ระยะเวลาการฝึกอบรม

คณะกรรมการฝึกอบรมและสอบฯ สาขาศัลยศาสตร์ช่องปากและแม็กซิลโลเฟเชียลได้กำหนดระยะเวลาของการฝึกอบรม โดยให้เป็นไปตามข้อบังคับทันตแพทยสภาว่าด้วยหลักเกณฑ์การออกหนังสืออนุมัติบัตรหรือวุฒิบัตรแสดงความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพทันตกรรมสาขาต่างๆ พ.ศ. 2555 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ข้อ 37 และ ข้อ 38 โดยจะมีการฝึกอบรมเฉพาะตามระบบ ไม่มีการฝึกอบรมแบบแยกส่วน

การฝึกอบรมตามระบบ ให้ดำเนินการดังนี้

- (1) ระยะเวลาการฝึกอบรมต้องไม่น้อยกว่า 4 ปี หรือไม่น้อยกว่า 3 ปีในกรณีที่ผู้รับการฝึกอบรมได้รับปริญญาแพทยศาสตรบัณฑิตจากสถาบันที่แพทยสภารับรอง
- (2) หลักสูตรการฝึกอบรม
  - (ก) ต้องเป็นหลักสูตรที่ได้รับการรับรองจากทันตแพทยสภา โดยการเสนอแนะของราชวิทยาลัยทันตแพทย์แห่งประเทศไทย หรือ
  - (ข) ต้องเป็นหลักสูตรของทันตแพทยสภา โดยผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการฝึกอบรมและสอบฯ สาขาศัลยศาสตร์ช่องปากและแม็กซิลโลเฟเชียลโดยการเสนอแนะของราชวิทยาลัยทันตแพทย์แห่งประเทศไทย
- (3) สถาบันที่ทำการฝึกอบรมสาขาศัลยศาสตร์ช่องปากและแม็กซิลโลเฟเชียล จะต้องได้รับการรับรองจากทันตแพทยสภา โดยผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการฝึกอบรมและสอบฯ สาขาศัลยศาสตร์ช่องปากและแม็กซิลโลเฟเชียล และโดยการเสนอแนะของราชวิทยาลัยทันตแพทย์แห่งประเทศไทย
- (4) วิธีการฝึกอบรม การฝึกอบรมแต่ละหลักสูตรต้องมีระยะเวลาการฝึกอบรมไม่น้อยกว่า 4 ปี

หรือไม่น้อยกว่า 3 ปีในกรณีที่ผู้รับการฝึกอบรมได้รับปริญญาแพทยศาสตรบัณฑิตจากสถาบันที่
แพทยสภารับรองด้วย โดยอาจมีรูปแบบการฝึกอบรมต่างๆ ประกอบด้วย

- (ก) จัดการฝึกอบรมโดยสถาบันหลัก หรือสถาบันหลักและสถาบันร่วมตลอดระยะเวลา ของ
หลักสูตร หรือ
- (ข) จัดการฝึกอบรมโดยสถาบันหลัก หรือสถาบันหลักและสถาบันร่วมเป็นระยะเวลาไม่น้อย
กว่า 1 ใน 2 ของหลักสูตร และจัดการฝึกอบรมโดยสถาบันสมทบแห่งหนึ่งหรือหลายแห่ง
รวมกัน เป็นระยะเวลาไม่เกิน 1 ใน 2 ของหลักสูตร
- (ค) ระยะเวลาฝึกอบรมในสัดส่วนอื่นๆ ตามความเห็นชอบของราชวิทยาลัยทันตแพทย์แห่ง
ประเทศไทยเป็นรายกรณี

สถาบันฝึกอบรมอาจจัดวิธีการฝึกอบรมตามรูปแบบ (ก) (ข) หรือ (ค) ที่แตกต่างกันให้แก่ผู้รับ
การฝึกอบรมแต่ละรุ่นในหลักสูตรเดียวกัน หรือแต่ละคนในชั้นปีเดียวกันก็ได้ ทั้งนี้ โดยความเห็นชอบ
ของคณะกรรมการฝึกอบรมและสอบฯ สาขาศัลยศาสตร์ช่องปากและแม็กซิลโลเฟเชียล

(5) การจัดการฝึกอบรมและปฏิบัติงาน

- (ก) ภาควิชาการ ได้แก่ การบรรยาย การประชุมวิชาการ การสัมมนา วารสารสโมสร แบ่งเป็น
การศึกษาความรู้ทางวิทยาศาสตร์พื้นฐาน หรือวิทยาศาสตร์การแพทย์พื้นฐานที่เกี่ยวข้อง
เป็นระยะเวลาประมาณร้อยละ 30 และการศึกษาความรู้ ในสาขานั้นหรือสาขาที่เกี่ยวข้อง
ประมาณร้อยละ 70
- (ข) ภาคปฏิบัติ ได้แก่ การดูแลรักษาผู้ป่วยทางศัลยกรรมช่องปากและแม็กซิลโลเฟเชียลทั้งใน
คลินิกทันตกรรม หอผู้ป่วย ห้องผ่าตัด และห้องฉุกเฉิน โดยจัดให้มีการอยู่เวรนอกเวลา
ราชการเพื่อรับผู้ป่วยฉุกเฉิน โดยมีระยะเวลาฝึกปฏิบัติไม่น้อยกว่า 3 ปี ตามเกณฑ์ที่
คณะกรรมการฝึกอบรมและสอบฯ สาขาศัลยศาสตร์ช่องปากและแม็กซิลโลเฟเชียล
กำหนด โดยได้รับความเห็นชอบจากราชวิทยาลัยทันตแพทย์แห่งประเทศไทย
- (ค) งานวิจัย ต้องมีความรู้เกี่ยวกับระเบียบวิธีการวิจัยและสถิติที่เกี่ยวข้องและมีผลงานวิจัย ที่
มีคุณภาพอย่างน้อย 1 เรื่อง โดยผลงานวิจัยหรือส่วนหนึ่งของผลงานวิจัยนั้น ต้องได้รับการ
ตีพิมพ์หรืออย่างน้อยได้รับการยอมรับให้ตีพิมพ์ในวารสารระดับชาติหรือระดับนานาชาติที่
มีคุณภาพตามประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษา เรื่อง หลักเกณฑ์การพิจารณาวารสาร
ทางวิชาการสำหรับการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

การจัดการฝึกอบรมภาควิชาการ และภาคปฏิบัติตาม (ก) และ (ข) อาจจะมีผสมผสานกันหรือ
แยกกัน โดยอยู่ในระยะเวลาของหลักสูตรก็ได้

12. การประเมินผู้รับการฝึกอบรม

12.1 มีการประเมินผลโดยสถาบันหลักและสถาบันร่วมอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง เพื่อประเมินความรู้ ทักษะ และเจตคติของผู้รับการฝึกอบรม โดยใช้วิธีการและเกณฑ์ที่เหมาะสมซึ่งกำหนดโดยแต่ละสถาบัน เพื่อให้ ข้อมูลกับผู้รับการฝึกอบรม เพื่อประกอบการพัฒนาหรือเพื่อการเลื่อนระดับชั้น

12.2 มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้รับการฝึกอบรม เมื่อหมุนเวียนไปปฏิบัติงานในแผนกอื่นๆ หรือปฏิบัติงานในสถาบันสมทบ โดยอาจารย์ผู้รับผิดชอบในหน่วยงานนั้นๆเป็นผู้ประเมิน

12.3 มีการประเมินโดยอาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัยและ/หรือผู้อำนวยการฝึกอบรมของสถาบันติดตาม ความก้าวหน้าของงานวิจัยเพื่อให้อยู่ในตารางเวลาที่กำหนด อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

สถาบันฝึกอบรมอาจกำหนดรายละเอียดเพิ่มเติมในหลักสูตรฝึกอบรมของสถาบันของตน เพื่อใช้เป็น แนวทางการประเมินผู้เข้ารับการฝึกอบรมก็ได้

13. การสอบขึ้นทะเบียนเพื่อรับวุฒิปัตร์

ในการสอบขึ้นทะเบียนเพื่อวุฒิปัตร์แสดงความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพทันตกรรม คณะอนุกรรมการฝึกอบรมและสอบฯ สาขาศัลยศาสตร์ช่องปากและแม็กซิลโลเฟเชียล จะระบุคุณสมบัติของผู้มีสิทธิ์ เข้ารับการสอบเพื่อวุฒิปัตร์ วิธีการประเมิน และเกณฑ์การตัดสิน ซึ่งจะต้องสอดคล้องกับข้อบังคับทันตแพทยสภา ว่าด้วยหลักเกณฑ์การออกหนังสืออนุมัติปัตร์หรือวุฒิปัตร์แสดงความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพทันตกรรม สาขาต่างๆ พ.ศ. 2555 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

14. คณาจารย์ในการฝึกอบรม

ตามระเบียบทันตแพทยสภาว่าด้วยสถาบันฝึกอบรมระดับวุฒิปัตร์ของทันตแพทยสภา พ.ศ.2542 สถาบัน ฝึกอบรมต้องมีอาจารย์ผู้ปฏิบัติงานงานเต็มเวลา จำนวนรวมกันไม่น้อยกว่า 3 คน

14.1 ผู้อำนวยการฝึกอบรม

ผู้อำนวยการฝึกอบรมต้องเป็นผู้ได้รับหนังสืออนุมัติปัตร์หรือวุฒิปัตร์แสดงความรู้ความชำนาญในการ ประกอบวิชาชีพทันตกรรมในสาขาศัลยศาสตร์ช่องปากและแม็กซิลโลเฟเชียลจากทันตแพทยสภา และต้องสามารถ ปฏิบัติงานได้เต็มเวลา

1.4.2 คณาจารย์ผู้ให้การฝึกอบรม

อาจารย์ผู้ให้การฝึกอบรมจะต้องมีวุฒิการศึกษา และหรือประสบการณ์ในสาขาศัลยศาสตร์ช่องปาก และแม็กซิลโลเฟเชียลหรือสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง โดยมีคุณสมบัติอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

1. เป็นผู้ที่ได้รับหนังสืออนุมัติปัตร์หรือวุฒิปัตร์แสดงความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพ ทันตกรรมจากทันตแพทยสภา
2. เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอกหรือเทียบเท่าจากสถาบันที่ ก.พ. รับรอง
3. เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทหรือเทียบเท่า หรือระดับประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูงทาง วิทยาศาสตร์การแพทย์คลินิกจากสถาบันที่ ก.พ. รับรอง และปฏิบัติงานในสาขาที่จบนั้นมาไม่น้อย กว่า 3 ปี

4. เป็นผู้ได้รับประกาศนียบัตรการฝึกอบรมในระดับวุฒิบัตรในสาขานั้น จากสถาบันที่ทันตแพทยสภา หรือ กพ. รับรอง และปฏิบัติงานในสาขาที่จบนั้นมาไม่น้อยกว่า 3 ปี
5. เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรบัณฑิตทางวิทยาศาสตร์การแพทย์คลินิก จากสถาบันที่ทันตแพทยสภาหรือ กพ. รับรอง และปฏิบัติงานในสาขาที่จบนั้นมาไม่น้อยกว่า 5 ปี
6. เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีและปฏิบัติงานมาแล้วไม่น้อยกว่า 10 ปี ซึ่งได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการฝึกอบรมและสอบฯ สาขา ศัลยศาสตร์ช่องปากและแม็กซิลโลเฟเชียล

หากจำเป็นต้องให้มีอาจารย์ผู้ให้การฝึกอบรมแบบบางเวลาร่วมด้วย สถาบันฝึกอบรมจะต้องแสดงหลักฐานจำนวนขั้นต่ำของอาจารย์ผู้ให้การฝึกอบรมที่ทำงานประจำเต็มเวลา เพื่อให้สามารถติดตามความก้าวหน้าของผู้รับการฝึกอบรมได้

อัตราส่วนของคณาจารย์ในการฝึกอบรมต่อทันตแพทย์ผู้เข้ารับการฝึกอบรมอย่างน้อย 1:4 และให้สถาบันฝึกอบรมแสดงรายละเอียดดังกล่าวไว้ในเอกสารขอความเห็นชอบหลักสูตรด้วย

15. โครงสร้างเนื้อหาสังเขปของการฝึกอบรม

การอบรมนี้ถือเป็นการอบรมเฉพาะสาขาวิชาภายหลังจากได้รับปริญญาทันตแพทยศาสตรบัณฑิตแล้วการจัดการฝึกอบรมและปฏิบัติงาน ประกอบด้วย

15.1 ระยะเวลาที่ใช้ในการฝึกอบรม ต่อเนื่องกันอย่างน้อย 4 ปี (48 เดือน) โดยใช้เวลาอย่างน้อย 32 เดือน ในงานศัลยศาสตร์ช่องปากและแม็กซิลโลเฟเชียลรวมทั้งงานวิจัย และต้องมีการหมุนเวียนไปฝึกอบรม ในสาขาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งระยะเวลาในภาคปฏิบัติดังนี้

- ศัลยศาสตร์ทั่วไป และ/หรือ ศัลยศาสตร์อุบัติเหตุ อย่างน้อย 2 เดือน
- อายุรศาสตร์ทั่วไป อย่างน้อย 2 เดือน
- วิสัญญีวิทยา อย่างน้อย 2 เดือน
- โสต ศอ นาสิก อย่างน้อย 1 เดือน
- ประสาทศัลยศาสตร์ 1 เดือน
- ศัลยศาสตร์ตกแต่งและเสริมสร้าง 1 เดือน
- วิชาเลือก 4 เดือน โดยต้องเกี่ยวข้องกับทางการแพทย์ ศัลยศาสตร์ช่องปากและแม็กซิลโลเฟเชียล การศึกษาดูงานภายในหรือต่างประเทศ
- วิจัย 3 เดือน โดยอาจจัดแยกเป็นช่วงเวลาต่างหาก หรือบูรณาการไปกับการปฏิบัติงาน ศัลยศาสตร์ช่องปากและแม็กซิลโลเฟเชียล

ในกรณีที่ผู้รับการฝึกอบรมได้รับปริญญาแพทยศาสตรบัณฑิตจากสถาบันที่แพทยสภารับรอง ก่อนเข้าฝึกอบรมการอบรมให้ปรับระยะเวลาที่ใช้ในการฝึกอบรมเหลือเป็นต่อเนื่องกันอย่างน้อย 3 ปี (36 เดือน) โดยใช้เวลาอย่างน้อย 32 เดือน ในงานศัลยศาสตร์ช่องปากฯ รวมทั้งงานวิจัยและสามารถลดเวลา การหมุนเวียนไปปฏิบัติงานในกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์การแพทย์คลินิก (Clinical medical science) ลงได้ตามที่สถาบันหลักหรือสถาบันร่วมเห็นสมควร

15.2 การจัดการฝึกอบรมและปฏิบัติงาน ประกอบด้วย

15.2.1 ภาควิชาการ ได้แก่การบรรยาย การประชุมวิชาการ การสัมมนา วารสารสโมสร แบ่งเป็นการศึกษาความรู้ทางวิทยาศาสตร์พื้นฐานหรือวิทยาศาสตร์การแพทย์พื้นฐานที่เกี่ยวข้อง เป็นระยะเวลาประมาณร้อยละ 30 และการศึกษาความรู้ในสาขานั้นหรือสาขาที่เกี่ยวข้องประมาณ ร้อยละ 70

15.2.2 ภาคปฏิบัติงาน ต้องมีระยะเวลาในการฝึกปฏิบัติงานในสาขาศัลยศาสตร์ช่องปาก และแม็กซิลโลเฟเชียลไม่น้อยกว่า 32 เดือน

15.2.3 งานวิจัย ต้องมีผลงานวิจัยอย่างน้อย 1 เรื่อง ซึ่งตีพิมพ์หรืออย่างน้อยได้รับการ ยอมรับให้ตีพิมพ์ในวารสารระดับชาติหรือนานาชาติที่มีคุณภาพตามเกณฑ์ที่คณะกรรมการการ อุดมศึกษากำหนด

15.3 มีการประชุมและสัมมนาทางวิชาการที่ควบคุมโดยคณาจารย์ที่ทำการฝึกอบรมทุกสัปดาห์ใน หัวข้อ ที่เกี่ยวกับวิชาพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์การแพทย์ที่เกี่ยวข้องและในทางคลินิก

15.4 รายละเอียดของหลักสูตรประกอบด้วย

15.4.1 กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์การแพทย์พื้นฐาน ได้แก่

1. พื้นฐานการวิจัยและสถิติ
  - ระเบียบวิธีวิจัย (Research methodology)
  - ชีวสถิติ (biostatistics)
2. ชีววิทยาช่องปาก (Oral biology)
3. วิทยาศาสตร์ชีวการแพทย์ (Biomedical Sciences) ประกอบด้วย
  - กายวิภาคศาสตร์ (Anatomy)
  - สรีรวิทยา และชีวเคมี (Physiology)
  - เภสัชวิทยา (Pharmacology)
  - จุลชีววิทยา (Microbiology)
  - พยาธิวิทยา (Pathology)
  - ภูมิคุ้มกันวิทยา (Immunology)

15.4.2 กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์การแพทย์คลินิก (Clinical Medical Sciences)

ผู้รับการฝึกอบรมสาขาศัลยศาสตร์ช่องปากและแม็กซิลโลเฟเชียล จะต้องหมุนเวียนไป ปฏิบัติงานในสาขาการแพทย์ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ผู้รับการฝึกอบรมมีความรู้และประสบการณ์ในด้าน

- ก. การซักประวัติและตรวจร่างกาย
- ข. ประเมินผู้ป่วยก่อนทำผ่าตัด
- ค. จัดการกับปัญหาต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นในระหว่างและภายหลังการผ่าตัด
- ง. ให้การดูแลผู้ป่วยภายหลังการผ่าตัด

โดยสาขาการแพทย์ที่ต้องหมุนเวียนไปปฏิบัติงานประกอบด้วย วิสัญญีวิทยา ศัลยศาสตร์ทั่วไปและ/หรือ ศัลยศาสตร์อุบัติเหตุ อายุรศาสตร์ทั่วไป ศัลยศาสตร์ตกแต่งและเสริมสร้างประสาทศัลยศาสตร์ และ โสต ศอ นาสิก

วิสัญญีวิทยา

วัตถุประสงค์

1. สามารถประเมินสภาพร่างกายผู้ป่วยก่อนและหลังการดมยาสลบ
2. มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกายวิภาคและสรีรวิทยาของระบบการหายใจ ระบบการไหลเวียนของโลหิต และระบบประสาทต่อการตอบสนองในการใช้ยาชนิดต่างๆ การใช้ยาระงับความรู้สึกเฉพาะที่ ยาสลบทั่วไป การใช้ยากล่อมประสาท และวิธีการควบคุมความเจ็บปวด
3. มีประสบการณ์และทักษะในการวินิจฉัย การเลือกวิธีการที่เหมาะสม และการใช้ยาชนิดต่างๆ สำหรับการระงับความเจ็บปวดในผู้ป่วยที่มีร่างกายปกติ และผู้ป่วยที่มีโรคทางระบบ
4. สามารถให้การดูแลเกี่ยวกับทางเดินหายใจ การไหลเวียนของโลหิตรวมทั้งสามารถให้การรักษาภาวะฉุกเฉินเกี่ยวกับทางเดินหายใจ และการปฏิบัติการกู้ชีพ (Resuscitation)

ศัลยศาสตร์ทั่วไปและ/หรือ ศัลยศาสตร์อุบัติเหตุ

วัตถุประสงค์

1. เรียนรู้หลักการทั่วไปของศัลยศาสตร์
  - a) การปฏิบัติงานในห้องผ่าตัด
  - b) การทำให้ปราศจากเชื้อ
  - c) การดูแลเนื้อเยื่อต่างๆ
  - d) การห้ามเลือด
  - e) การเตรียมผู้ป่วยก่อนการผ่าตัด
  - f) เทคนิคทั่วไปที่ใช้ในห้องผ่าตัด
  - g) การตอบสนองของร่างกายต่อการทำผ่าตัด
2. เรียนรู้วิธีการดูแลผู้ป่วยทางศัลยกรรมได้อย่างถูกต้อง
  - a) การประเมินอัตราเสี่ยงของการผ่าตัด
  - b) การป้องกันและแก้ไขปัญหาของโรคต่างๆ ที่ผู้ป่วยเป็นอยู่
  - c) การเลือกใช้วิธีการระงับความรู้สึก
  - d) การดูแลทางโภชนาการที่ถูกต้อง
  - e) การให้สารน้ำ และเกลือแร่
  - f) การให้เลือด และผลิตภัณฑ์ของเลือด
  - g) การดูแลผู้ป่วยก่อนและภายหลังการผ่าตัด
3. เรียนรู้วิธีการจัดการกับภาวะฉุกเฉิน และปัญหาแทรกซ้อนต่างๆ ที่เกิดจากการผ่าตัด

- a) ภาวะช็อค และการตกเลือด
- b) ภาวะแทรกซ้อนจากระบบต่างๆ ของร่างกาย
- c) ปัญหาอื่นๆ ที่อาจพบทั้งก่อน ระหว่าง และภายหลังการผ่าตัด

อายุรศาสตร์ทั่วไป

วัตถุประสงค์

1. มีความรู้และทักษะพื้นฐานในการประเมินผู้ป่วยที่มีโรคทางระบบ ได้แก่การซักประวัติ ตรวจร่างกาย การแปลผลทางห้องปฏิบัติการ

หมายเหตุ

1.1 โรคทางระบบที่พบบ่อย ได้แก่ โรคหัวใจ โรคทางสมอง โรคปอด โรคตับ โรคไต โรคเบาหวานและโรคต่อมไร้ท่ออื่นๆ กลุ่มโรคโลหิตจางและความผิดปกติในการแข็งตัวของเลือด ความดันโลหิตสูง autoimmune disease (เช่น SLE) โรคติดเชื้อที่พบบ่อย (เช่น วัณโรค เอชดี) โรคมะเร็ง และ ภาวะsepsis

1.2 การแปลผลทางห้องปฏิบัติการที่จำเป็นได้แก่ CBC,UA, BUN/Cr ,Electrolyte, liver function test, coagulogram ,thyroid function test , chest x-ray,EKG, arterial blood gas interpretation

2. มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับโรคทางระบบที่พบบ่อย ในเรื่องเกี่ยวกับ พยาธิสรีระวิทยา เกณฑ์การวินิจฉัย อาการ อาการแสดง ผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการ หลักการวางแผนรักษา รวมถึงเภสัชวิทยาของยาชนิดต่างๆที่รักษาโรคทางระบบ

3. ประยุกต์ความรู้และทักษะทางอายุรศาสตร์เพื่อดูแลผู้ป่วยที่มีโรคทางระบบที่ต้องเข้ารับการผ่าตัดได้เหมาะสม

4. มีความรู้และทักษะพื้นฐานในการดูแลผู้ป่วยที่อยู่ในภาวะวิกฤติ (intensive care) การปรับตั้งเครื่องช่วยหายใจ

5. สามารถให้การรักษาภาวะฉุกเฉินทางอายุรศาสตร์เบื้องต้นก่อนปรึกษาอายุแพทย์ได้

ศัลยศาสตร์ตกแต่งและเสริมสร้าง

วัตถุประสงค์

1. ทราบหลักการพื้นฐานทางศัลยศาสตร์ตกแต่งและเสริมสร้าง

2. มีความรู้และทักษะในการทำการผ่าตัดแก้ไขความผิดปกติบริเวณกะโหลกศีรษะและใบหน้า รวมทั้งปากแหว่งเพดานโหว่ ศัลยกรรมความงามของใบหน้า

3. เรียนรู้การผ่าตัดเสริมสร้างอวัยวะเฉพาะ เช่น จมูก หู ตา เป็นต้น

4. เรียนรู้เทคนิคทางจุลศัลยกรรม (microsurgery)

5. เรียนรู้การดูแลแผลชนิดต่างๆ เช่น แผลเปิด แผลไฟไหม้น้ำร้อนลวก

6. เรียนรู้การจัดการแผลเป็น (scar management)

ประสาทศัลยศาสตร์

วัตถุประสงค์

1. มีความรู้พื้นฐานในเรื่องโรค กายวิภาค และความผิดปกติของบริเวณสมอง เนื่องจากการบาดเจ็บหรือโรคเฉพาะโรคที่พบได้บ่อย และสามารถตรวจร่างกายผู้ป่วยที่มีโรคหรือความผิดปกติในบริเวณสมองโดยใช้เทคนิคที่ถูกต้อง
2. สามารถส่งตรวจทางภาพถ่ายรังสีและการตรวจทางห้องปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องและ สามารถแปลผลได้
3. สามารถประเมินสถานภาพของผู้ป่วยที่มีโรคหรือความผิดปกติในบริเวณสมองได้
4. เรียนรู้ขั้นตอนในการวางแผนการรักษา การรักษา และการติดตามผลการรักษาผู้ป่วยที่มีความผิดปกติในบริเวณสมองได้
5. มีความรู้และทักษะในการจัดการกับภาวะฉุกเฉินที่เกิดขึ้นในบริเวณที่มีความผิดปกติในบริเวณสมองได้

โสต คอ นาสิก

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ทันตแพทย์ประจำบ้านมีความรู้พื้นฐานในเรื่องโรค กายวิภาค และความผิดปกติของบริเวณหู คอ จมูก และลาริงซ์ โดยเฉพาะโรคที่พบได้บ่อย
2. สามารถตรวจร่างกายผู้ป่วยที่มีโรคหรือความผิดปกติในบริเวณ หู คอ จมูกและลาริงซ์ โดยใช้เทคนิคที่ถูกต้อง
3. สามารถส่งตรวจทางภาพถ่ายรังสีและการตรวจทางห้องปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องและ สามารถแปลผลได้
4. สามารถประเมินสถานภาพของผู้ป่วยที่มีโรคหรือความผิดปกติในบริเวณหู คอ จมูกและลาริงซ์ ได้
5. เรียนรู้ขั้นตอนในการวางแผนการรักษาและการติดตามผลการรักษาผู้ป่วยที่มีโรคในบริเวณ หู คอ จมูกและลาริงซ์ที่พบได้บ่อย
6. มีความรู้และทักษะในการจัดการกับภาวะฉุกเฉินที่เกิดขึ้นในบริเวณ หู คอ จมูกและลาริงซ์
7. เข้าใจภาพรวมในการดูแลผู้ป่วยมะเร็งช่องปาก
8. มีประสบการณ์ตรงหรือมีส่วนร่วมในการเข้าช่วยผ่าตัดรักษารอยโรคมะเร็งช่องปาก การทำ neck dissection และการบูรณะพื้นฟูทั้งเนื้อเยื่ออ่อน และเนื้อเยื่อแข็ง ด้วย regional flap หรือ microvascular free flap

15.4.3 กลุ่มวิชาสาขาศัลยศาสตร์ช่องปากและแม็กซิลโลเฟเชียล

ประกอบด้วย การดูแลผู้ป่วยนอก ผู้ป่วยใน และการดูแลผู้ป่วยในห้คงฉุกเฉิน ผู้รับการฝึกอบรม ต้องเข้าร่วมในการทำผ่าตัดใหญ่ ผ่าตัดเล็ก ตลอดระยะเวลาของการฝึกอบรม ภายใต้การดูแลของ

คณาจารย์ผู้ให้การฝึกอบรมโดยต้องมีจำนวนและชนิดของผู้ป่วยทางศัลยกรรมช่องปากและแม็กซิลโลเฟเชียลเพียงพอ แยกประเภทเป็นกลุ่ม ต่าง ๆ 8 กลุ่ม คือ

กลุ่มที่ 1 การผ่าตัดเกี่ยวกับฟันและกระดูกรองรับรากฟัน (Dentoalveolar Surgery) เช่น

- Surgical removal of impacted /embedded tooth
- Surgical extraction of tooth
- Periapical surgery, cystectomy เป็นต้น

กลุ่มที่ 2 การติดเชื้อในบริเวณช่องปากและใบหน้า (Orofacial Infection) เช่น

- Incision and drain abscess via intraoral and extraoral approaches
- Treatment of cellulitis
- Treatment of maxillary sinus infection
- Treatment of salivary gland infection
- Excisional debridement of hard and soft tissue infection เป็นต้น

กลุ่มที่ 3 การรักษาการบาดเจ็บในบริเวณขากรรไกรและใบหน้า (Maxillofacial Injuries) เช่น

- Primary and secondary repair of facial and oral soft tissue injuries
- Open and closed reduction of fracture of the dentoalveolar , mandible, maxilla, zygoma, nose, naso-orbito- ethmoidal frontal sinus
- Treatment of orbital fracture เป็นต้น

กลุ่มที่ 4 การแก้ไขความผิดปกติของกระดูกขากรรไกรและใบหน้า(Dentofacial Deformities)และภาวะปากแหว่งเพดานโหว่ (cleft lip and cleft palate)เช่น

- Surgical correction of functional and esthetic orofacial and craniofacial deformities of the mandible, maxilla, zygoma and other facial bones
- Surgical procedures including ramus and body osteotomy of mandible, genioplasties, subapical segmental osteotomies
- Le fort I,II,III procedures and craniofacial operations
- Facial contouring surgery
- Primary and secondary surgery of cleft lip and cleft palate, facial cleft repair
- Distraction osteogenesis เป็นต้น

กลุ่มที่ 5 ศัลยกรรมรากเทียมและศัลยกรรมเพื่อการใส่ฟันเทียม (Implant and preprosthetic Surgery) เช่น

- Placement of dental and craniofacial implant
- Sinus lift procedure

- Implant site development (hard and soft tissue)
- Alveoplasty, torectomy
- Frenectomy and frenoplasty,
- Vestibuloplasty
- Alveolar ridge augmentation เป็นต้น

กลุ่มที่ 6 การรักษาพยาธิสภาพในช่องปาก กระดูกขากรรไกรและใบหน้าทั้งชนิดร้ายแรงและไม่ร้ายแรง (benign and malignant pathologic condition of maxillofacial region) เช่น

- Biopsy
- Marsupialization,enucleation
- Surgical excision
- Mandibulectomy
- Maxillectomy
- Neck dissection เป็นต้น

กลุ่มที่ 7 การผ่าตัดเสริมสร้างเนื้อเยื่อ (Reconstructive Surgery) เช่น

- Skin and soft tissue graft
- Bone graft
- Locoregional flap , distant and microvascular flap
- Temporomandibular joint reconstruction,
- Management of continuity defects
- Insertion of facial implant,
- Closure of oroantral fistula เป็นต้น

กลุ่มที่ 8 การผ่าตัดอื่น ๆ (Miscellaneous surgery) เช่น

- Tracheostomy
- Ligation of large artery
- Nerve decompression
- TMJ surgery
- Salivary gland surgery
- Sinus surgery
- Laser surgery
- Sclerotherapy
- Filler and botox injection เป็นต้น

หัวข้อทางวิชาการเหล่านี้ อาจจัดการเรียนการสอนในลักษณะการบรรยาย การสัมมนา หรือการประชุมวิชาการ หรือหมุนเวียนไปปฏิบัติงานในวิชาที่เกี่ยวข้องโดยตรง นอกจากนี้หัวข้อวิชาการที่ฝึกอบรมให้รวมถึงเรื่องจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพเข้าไว้ด้วย

16. การประกันคุณภาพการฝึกอบรม

สถาบันฝึกอบรมหลักสูตรวุฒิปัตร์เพื่อความรู้ความชำนาญสาขาศัลยศาสตร์ช่องปากและแม็กซิลโลเฟเชียล จะต้องจัดทำคู่มือการเรียนการสอนการฝึกอบรมของแต่ละปีตลอดหลักสูตร 4 ปี

16.1 สถาบันฝึกอบรมจะต้องขอรับการประเมินจากราชวิทยาลัยเพื่อที่ขอเปิดหลักสูตรและรับรองคุณภาพหลักสูตรการฝึกอบรมสาขาศัลยศาสตร์ช่องปากและแม็กซิลโลเฟเชียลทุก 5 ปี ตามแบบฟอร์มเกณฑ์การประเมินคุณภาพสถาบันฝึกอบรมเพื่อวุฒิปัตร์สาขาศัลยศาสตร์ช่องปากและแม็กซิลโลเฟเชียล

16.2 สถาบันฝึกอบรมที่ขอรับการประเมินจะต้องมีผลการประเมินผ่านเกณฑ์ตามข้อกำหนด

17. การทบทวน และการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม

คณะกรรมการฝึกอบรมและสอบฯ สาขาที่ศัลยศาสตร์ช่องปากและแม็กซิลโลเฟเชียลต้องปรับปรุงเงื่อนไขและหลักเกณฑ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรมและหลักสูตรการฝึกอบรม (หลักสูตรกลางของสาขา) เป็นระยะตามความจำเป็น รวมทั้งต้องกำหนดระยะเวลาที่สถาบันหลักจัดให้มีการทบทวนและพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมของสถาบันฝึกอบรมเป็นระยะอย่างน้อยทุก 5 ปี และแจ้งผลการทบทวนและพัฒนาให้ราชวิทยาลัยทันตแพทย์แห่งประเทศไทยรับทราบ

18. การวินิจฉัย

กรณีมีปัญหาในการปฏิบัติตามประกาศฉบับนี้ ให้ประธานราชวิทยาลัยทันตแพทย์แห่งประเทศไทยเป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาด และให้ถือเป็นที่สุด

19. บทเฉพาะกาล

หลักสูตรการฝึกอบรมเป็นผู้มีความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพทันตกรรม สาขาศัลยศาสตร์ช่องปากและแม็กซิลโลเฟเชียล และเกณฑ์สถาบันฝึกอบรมฉบับนี้ ให้ใช้กับผู้เข้ารับการฝึกอบรมในปีการศึกษา 2565 เป็นต้นไป ผู้รับการฝึกอบรมในหลักสูตรการฝึกอบรม ซึ่งยังมีสถานภาพเป็นผู้รับการฝึกอบรมอยู่ ณ วันที่ประกาศนี้มีผลใช้บังคับ ให้ใช้หลักสูตรการฝึกอบรม ผลการฝึกอบรม หลักเกณฑ์การสำเร็จการฝึกอบรม และผลงานอื่นๆ จากการฝึกอบรมตามหลักสูตรการฝึกอบรมที่ประกาศใช้ ณ วันที่เข้ารับการฝึกอบรม เว้นแต่การพ้นจากสถานภาพการเป็นผู้รับการฝึกอบรม ให้เป็นไปตามเงื่อนไขในข้อ 9 ของหลักสูตรฉบับนี้

